

Kohtuasi C-69/91
Kriminaalmenetlus,
milles süüdistatav on
Francine Gillon, sünninimi Decoster

(Eelotsusetaotlus, mille esitas
Cour d'Appel, Douai)

(Nõukogu direktiiv 83/189/EMÜ ja komisjoni direktiiv 88/301/EMÜ—
Spetsifikaatidest teatamine telekommunikatsioonisektoris—
Eeskirjade kehtestamise eest vastutava asutuse sõltumatus—Kriminaalkaristused)

Kohtuasjas C-69/91,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Cour d'Appel de Douai (Prantsusmaa) esitatud eelotsusetaotlus nimetatud kohtus pooleliolevas kriminaalmenetluses

Francine Gillon, sünninimi Decoster, vastu

nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ, millega kehtestatakse tehnilisi norme ja eeskirju käsitleva teabe andmise kord (EÜT L 109, 1983, lk 8) ja komisjoni 16. mai 1988. aasta direktiivi 88/301/EMÜ konkurentsi kohta telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgudel (EÜT L 131, 1988, lk 73) tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed G.F. Mancini ja J.C. Moitinho de Almeida, kohtunikud R. Joliet, F.A. Schockweiler, G.C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse, M. Zuleeg ja J.L. Murray,

kohtujurist: G. Tesauro,

kohtusekretär: J.-G. Giraud,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- põhikohtuasja hagejad S. Bailleul, Lille'i advokatuur ja L. Misson, Liège'i advokatuur,
- Prantsuse Vabariigi valitsus, esindaja: välisministeeriumi õigusosakonna asedirektor P. Pouzoulet ning abistav esindaja: sama ministeeriumi asepeasekretär G. de Bergues,
- Kohtumenetluse keel: prantsuse.

- Saksamaa Liitvabariigi valitsus, esindajad: föderaalne majandusministeeriumi Ministerialrat E. Roeder ja sama ministeeriumi Regierungsdirektor J. Karl,
- Ühendkuningriik, esindajad: R. Caudwell, Treasury Solicitor's Department ja Barrister E. Sharpston,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik R. Wainwright, abistas H. Lehman, Pariisi advokatuur,

arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 22. jaanuari 1992. aasta kohtuistungil ära kuulatud suulised märkused, mille esitasid põhikohtuasja hageja, Prantsusmaa valitsus, Saksamaa valitsus, Ühendkuningriik ja komisjon,

olles 3. juuni 1992. aasta kohtuistungil ära kuulatud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Cour d'Appel (apellatsioonikohus) de Douai (Prantsusmaa) on esitanud 6. veebruari 1991. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 18. veebruaril 1991, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse kolmes küsimuses, mis esitati seoses nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ, millega kehtestatakse tehnilisi norme ja eeskirju käsitleva teabe andmise kord (EÜT L 109, 1988, lk 8), muudetud nõukogu 22. märtsi 1988. aasta direktiiviga 88/182/EMÜ (EÜT L 81, 1988, lk 75, edaspidi „tehniliste normide direktiiv“) ja komisjoni 16. mai 1988. aasta direktiivi 88/301/EMÜ konkurentsi kohta telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgudel (EÜT L 131, 1988, lk 73, edaspidi „lõppseadmete direktiiv“) tõlgendamisega, et hinnata, kas süsteem, mis on kehtestatud Prantsusmaa 11. juuli 1985. aasta dekreediga 1. augusti 1905. aasta seaduse kohaldamise ja seadmete kohta, mida saab ühendada üldkasutatava telekommunikatsioonivõrguga, sobib kokku kõnealuste direktiividega.

2 Need küsimused esitati kriminaalmenetluses F. Gilloni (sünninimi Decoster) vastu, keda süüdistatakse selles, et ta ajavahemikul 1989. aasta maist kuni oktoobrini müüs telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmeid (faksid), ilma et oleks esmalt taotlenud või saanud vastavustunnistust, nagu on ette nähtud posti- ja telekommunikatsiooniseadustiku artiklis L 48 ning eespool nimetatud dekreediga nr 85-712 artiklites 1–7. Olles seisukohal, et lõppseadmete turustamine vastavustunnistuseeta on kaubanduslik pettus, ehk kuritegu 1. augusti 1905. aasta seaduse artikli 1 alusel, otsustas

Lille'i Tribunal Correctionnel (kriminaalkohus) mõista esimeses astmes F. Gillonilt välja rahatrahv 50 000 Prantsuse franki.

3 Kohtutoimikust ilmneb, et eespool nimetatud dekreeedi alusel tohib seadmeid, mida saab ühendada üldkasutatava telekommunikatsioonivõrguga, siseturu tarbeks toota, tarbimise eesmärgil importida, müümiseks ladustada, tasuta või tasu eest turustada või jaotada ainult juhul, kui need vastavad teatavatele võrgu nõuetekohast toimimist ja kasutajaohutust tagavatele nõuetele (artiklid 3 ja 4). Tõendamaks seadmete vastavust kõnealustele nõuetele, peavad asjaomased kaubandusringkonnad esitama tööstusministeeriumi volitatud asutuse koostatud ettekande, või posti- ja telekommunikatsiooniseadustiku kohaselt välja antud tüübikinnitustunnistuse, või tarbijate kaitset ja teavitamist käsitleva seaduse kohaselt välja antud vastavustunnistuse või tööstusministeeriumi dekreediga (artikkel 6) samaväärseks tunnistatud muu dokumendi. Dekreeedi artikkel 7 täpsustab karistuse, mis määratakse isikutele, kes rikuvad kõnealuste seadmete ettenähtud nõuetele vastavuse tõendamise kohustust.

4 Dekreeedi nr 85/712 kohaldamiseks andis tööstuse ümberkorraldamise ja väliskaubanduse minister 1. novembril 1985 välja teatise lõppseadmete kohta, mida saab ühendada üldkasutatava telekommunikatsioonivõrguga. Teatises täpsustatakse muu hulgas, kuidas asjaomased pooled saavad tõendada lõppseadmete eeskirjadele vastavust. Selles on öeldud, et tööstusministeerium on andnud Centre National d'Études des Télécommunicationsile loa (CNET) välja anda eespool nimetatud dekreeedi artiklis 6 nimetatud ettekande, mille kohaselt peab teatisele lisatud loetelus esitatud spetsifikaatidele vastavate seadmete tüübikinnituse andma Direction Générale des Télécommunications posti- ja telekommunikatsiooniseadustiku kohaselt, ning et muud artiklis 6 nimetatud vastavust tõendavad dokumendid tuleb koostada edaspidi. Kohtumenetlusest ei selgu, kas pärast 1985. aasta novembri teatist on kasutusele võetud süsteem muude dokumentide kui tüübikinnituse ja CNETi ettekande väljastamiseks.

5 Cour d'Appel de Douai menetluse käigus väitis F. Gillon, et asjaolude toimumise ajal ning vastuolus direktiivi 88/301/EMÜ artikli 6 alusel liikmesriikidele kehtestatud kohustusega ei olnud Prantsusmaa ametiasutus, kes vastutab tehniliste spetsifikaatide koostamise ja seadmete ettenähtud nõuetele vastavuse kontrollimise eest, sõltumatu üldkasutatavat telekommunikatsioonivõrku käitavast ning seejuures ise lõppseadmeid turustavast asutusest. Teiseks väitis F. Gillon, et seadmete vastavust eespool nimetatud dekreedile tõendavatest tehnilistest spetsifikaatidest ei teatatud direktiividega 83/189 ja 88/301 ettenähtud korras ning seetõttu ei tohiks neid tema vastu kasutada.

6 Kostja väiteid arvesse võttes otsustas Cour d'Appel taotleda Euroopa Kohtu eelotsust järgmises kolmes küsimuses:

"1. Kas 28. märtsi 1983. aasta direktiivil 83/189/EMÜ, millele ei ole 12 kuu jooksul järgnenud siseriiklikku rakendusmeedet, on vahetu õigusmõju Prantsuse õiguses?"

2. Kas 16. mai 1988. aasta direktiivil 88/301/EMÜ, millele ei ole ajavahemikul kuni 1. juulini 1989 järgnenud siseriiklikku rakendusmeedet, on otsene mõju Prantsusmaa õiguses?

3. Kas kõnealuse kahe direktiivi koosmõju tõttu tuleks 1985. aasta dekreet kohaldamata jätta?“

7 Üksikasjalikumad teavet vaidluse aluseks olevate asjaolude, põhikohtuasja õigusliku tausta, menetluse käigu ja Euroopa Kohtule esitatud kirjalike märkuste kohta saab kohtuistungil ettekandest. Toimiku neid osi mainitakse või arutatakse edaspidi ainult niivõrd, kui kohtu arutluskäik seda nõuab.

Direktiiv 88/301/EMÜ

8 Teise küsimusena, mida tuleks koos kolmanda küsimusega uurida esimesena, küsib siseriiklik kohus, kas direktiivi 88/301/EMÜ artikkel 6 välistab selliste põhikohtuasjas käsitletavate siseriiklike eeskirjade kohaldamise, mis rikkumisega kaasnevate karistuste ähvardusel keelavad ettevõtjatel toota, importida, müügiks ladustada, müüa või jaotada lõppseadmeid, esitamata tüübikinnitustunnistust või sellega samaväärseks peetavat muud dokumenti, mis tõendab seadmete vastavust eelkõige kasutajaohutuse ja võrgu nõuetekohase toimimise teatavatele põhinõuetele, kui ei ole ühelgi viisil tagatud, et asutus, kes väljastab tüübikinnitustunnistuse või muu samaväärse dokumendi ning koostab tehnilised spetsifikaadid, millele kõnealused seadmed peavad vastama, toimib sõltumatult kõigi telekommunikatsioonisektoris kaupu ja/või teenuseid pakkuvate ettevõtjate suhtes.

9 Direktiivi 88/301/EMÜ artikkel 6 näeb ette järgmist: „Liikmesriigid tagavad, et alates 1. juulist 1989 usaldatakse ..... spetsifikaatide koostamine, nende rakendamise järelevalve ja tüübikinnituste andmine asutusele, mis ei sõltu telekommunikatsioonisektoris kaupu ja/või teenuseid pakkuvatest avalik-õiguslikest ettevõtjatest või eraettevõtjatest.“

10 Kohtutoimikust ilmneb, et 28. jaanuari 1986. aasta dekreediga nr 86-129 (artiklid 13–15) alusel vastutas posti- ja telekommunikatsiooniministeeriumi Direction Générale des Télécommunications üldkasutatava võrgu käitamise, telekommunikatsioonivaldkonna kaubanduspoliitika rakendamise, tehniliste spetsifikaatide koostamise, nende rakendamise ja lõppseadmetele tüübikinnituse andmise eest. Euroopa Kohtu menetluse käigus märkis Prantsuse valitsus, et Centre National d'Études des Télécommunications (CNET), kelle ettekanne loeti tüübikinnitusega samaväärseks, kuulub teadusuuringute keskuseks Direction Générale des Télécommunications'i koosseisu.

11 19. mai 1989. aasta dekreediga nr 89-327, muudetud dekreediga nr 86-129, anti tehniliste spetsifikaatide koostamine, nende rakendamise jälgimine ja lõppseadmetele tüübikinnituse andmine üle sama ministeeriumi uuele osakonnale Direction de la Réglementation Générale.

12 Vaidluse all olevatest eeskirjadest ilmneb, et asjaomasel perioodil vastutasid üldkasutatava võrgu käitamise, telekommunikatsioonivaldkonna kaubanduspoliitika rakendamise, tehniliste spetsifikaatide koostamise, nende rakendamise jälgimise ja lõppseadmetele tüübikinnituse andmise eest samaaegselt Prantsuse posti- ja telekommunikatsiooniministeriumi eri direktoraadid.

13 Selliste asjaolude korral tuleb direktiivi artiklit 6 arvesse võttes esmalt kontrollida, kas Prantsuse posti- ja telekommunikatsiooniasutusi saab käsitada avalik-õiguslike äriühingutena ühenduse õiguse kohaldamisel, ning teiseks, kas spetsifikaatide koostamise, nende rakendamise jälgimise ja lõppseadmetele tüübikinnituse andmise eest vastutava asutuse sõltumatuse kriteeriumit on täidetud.

14 Mõiste „ettevõtja“ määratlus direktiivi artikli 1 teises taandes on järgmine: „avalik-õiguslik ettevõtja või eraettevõtja, kellele liikmesriik annab eri- või ainuõigused telekommunikatsiooni lõppseadmete importimiseks, turustamiseks, ühendamiseks ja kasutuselevõtmiseks ja/või selliste seadmete hooldamiseks“.

15 Oluline on märkida, et üldkasutatava võrgu käitamise ja lõppseadmete turustamise usaldamine asutustele, mis on riikliku haldusorgani osa (nagu põhikohtuasjas), ei saa olla takistuseks, miks kõnealuseid asutusi ei võiks liigitada avalik-õiguslike ettevõtjatena. Nagu Euroopa Kohus on sedastanud seoses komisjoni 25. juuni 1980. aasta direktiiviga 80/723/EMÜ liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantssuhete läbipaistvuse kohta (EÜT L 195, 29.7.1980, lk 35), ei pea tööstuse või kaubandusega tegelev asutus, selleks et olla käsitatav avalik-õigusliku ettevõtjana, olema riigist eraldi juriidiline isik. Vastasel juhul kahjustaks see kõnealuse direktiivi tõhusust ning selle ühetaolist kohaldatavust kõigis liikmesriikides (vaata otsust kohtuasjas 118/85: komisjon vs. Itaalia, EKL 1987, lk 2599, punkt 13).

16 Seoses nõudega, mille kohaselt spetsifikaatide koostamise, nende rakendamise jälgimise ja tüübikinnituse andmise eest vastutav asutus peab olema sõltumatu, on piisav märkida, et ühe asutuse eri direktoraadid ei saa olla üksteisest sõltumatud direktiivi artikli 6 kohaldamisel.

17 Lõpuks leidsid käesolevas kohtuasjas käsitletavat sündmused aset 1989. aasta maist oktoobrini, st ajavahemikul, mille jooksul direktiivi 88/301 artiklis 6 ettenähtud tähtaeg möödus. Seoses ajavahemikuga enne 1. juulit 1989 tuleb tekkinud küsimuse käsitlemisel viidata ka asutamislepingu artikli 3 punktile f ning artiklitele 86 ja 90 (vaata otsus kohtuasjas C-18/88: RTT vs. GB-Inno-BM: 1991, EKL I lk 5941, punkt 14).

18 F. Gillon on seisukohal, et lõppseadmete turustamise ühendamise konkurentide turustatavatele seadmetele tüübikinnituse andmisega võib tekitada huvide konflikti posti- ja telekommunikatsiooniministeriumis, sest ministeriumil tekib võimalus ajada oma konkurente kahjustavat konkurentsivastast poliitikat.

19 Kohtuasjas lõppseadmete kohta (C-202/88; Prantsusmaa vs. komisjon: EKL 1991, lk I-1223, punkt 51) tõdes Euroopa Kohus, et asutamislepinguga ettenähtud

moonutusteta konkurentsi süsteemi saab tagada üksnes siis, kui eri ettevõtjatele tagatakse võrdsed võimalused. Euroopa Kohus otsustas, et tõhusa konkurentsi säilitamiseks ja läbipaistvuse tagamiseks tuleks tehniliste spetsifikaatide koostamine, nende rakendamise järelevalve ning tüübikinnituse andmine teha ülesandeks telekommunikatsioonisektoris konkureerivaid kaupu või teenuseid pakkuvatest avalik-õiguslikest ettevõtjatest või eraettevõtjatest sõltumatule asutusele.

20 Euroopa Kohus sedastas GB-Inno-BM kohtuasjas tehtud otsuses (vt eespool, punkt 28), et asutamislepingu artikli 3 punkt f ning artiklid 90 ja 86 ei võimalda liikmesriigil anda üldkasutatavat telekommunikatsioonivõrku käitavale ettevõtjale õigust sätestada telefoniseadmete standardeid ning kontrollida, kas ettevõtjad täidavad neid standardeid, kui ta ise on nende ettevõtjate konkurent kõnealuste seadmete turul.

21 Kui kohtuasjas GB-Inno-BM oli nende ülesannete täitja Belgia avalik-õiguslik isik RTT, siis praegusel juhul on see Prantsusmaa posti- ja telekommunikatsiooniministeerium. Nagu kõnealuse otsuse punktides 14 ja 15 selgub, ei ole vahet, kas neid kombineeritud ülesandeid täidab riigist õiguslikult eraldiseisev asutus või ministeerium.

22 Neist asjaoludest lähtudes tuleb siseriikliku kohtu küsimusele vastata, et asutamislepingu artikli 3 punkt f ning artiklid 86 ja 90 ning direktiivi 88/301/EMÜ artikkel 6 välistavad selliste siseriiklike eeskirjade kohaldamise, mis rikkumisega kaasnevate karistuste ähvardusel keelavad ettevõtjatel toota, importida, müügiks ladustada, müüa või jaotada lõppseadmeid, esitamata tüübikinnitustunnistust või muud samaväärseks peetavat dokumenti, mis tõendab seadmete vastavust eelkõige kasutajaohutuse ja võrgu nõuetekohase toimimise teatavatele põhinõuetele, kui ei ole ühelgi viisil tagatud, et asutus, kes väljastab tüübikinnitustunnistuse või muu samaväärse dokumendi ning koostab tehnilised spetsifikaadid, millele kõnealused seadmed peavad vastama, toimib sõltumatult kõigi telekommunikatsioonisektoris kaupu ja/või teenuseid pakkuvate ettevõtjate suhtes.

Direktiiv 83/189/EMÜ

23 Arvestades eespool antud vastust, ei ole direktiiviga 83/189 seotud küsimuses tarvis otsust teha.

Kohtukulud

24 Prantsusmaa valitsuse, Saksamaa Liitvabariigi valitsuse, Ühendkuningriigi ja Euroopa Ühenduste Komisjoni Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid ei hüvitata. Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleliolevate asjade üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Cour d'Appel de Douai 6. veebruari 1992. aasta otsusega esitatud küsimustele, otsustab:

Asutamislepingu artikli 3 punkt f ning artiklid 86 ja 90 ning komisjoni 16. mai 1988. aasta direktiivi 88/301/EMÜ konkurentsi kohta telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgudel artikkel 6 välistavad siseriiklike eeskirjade kohaldamise, mis rikkumisega kaasnevate karistuste ähvardusel keelavad ettevõtjatel toota, importida, müügiks ladustada, müüa või jaotada lõppseadmeid, esitamata tüübikinnitustunnistust või muud samaväärseks peetavat dokumenti, mis tõendab seadmete vastavust eelkõige kasutajaohutuse ja võrgu nõuetekohase toimimise teatavatele põhinõuetele, kui ei ole ühelgi viisil tagatud, et asutus, kes väljastab tüübikinnitustunnistuse või muu samaväärse dokumendi ning koostab tehnilised spetsifikaadid, millele kõnealused seadmed peavad vastama, toimib sõltumatult kõigi telekommunikatsioonisektoris kaupu ja/või teenuseid pakkuvate ettevõtjate suhtes.

Due	Mancini	Moitinho de Almeida	Joliet
Schockweiler	Rodriguez Iglesias	Grévisse	Zuleeg
			Murray

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. oktoobril 1993 Luxembourgis.

J.-G. Giraud
Kohtusekretär

O. Due
President